DIRI.00.0000.0000

موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

گزارش‌های مدیریتی

ایده پژوهشگران به زبان مدیران اجرایی (ازما)

پیمایش مشارکت فعال تحصیلی دانشجویان در دانشکده‌های فنی و مهندسی دانشگاه‌های ایران

رضا منیعی

طرح مسأله از شما

راه‌حل ازما

اجرا از شما

www.irphe.ac.ir
irphe
r.maniee@irphe.ac.ir

موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

مارپیچ ازما

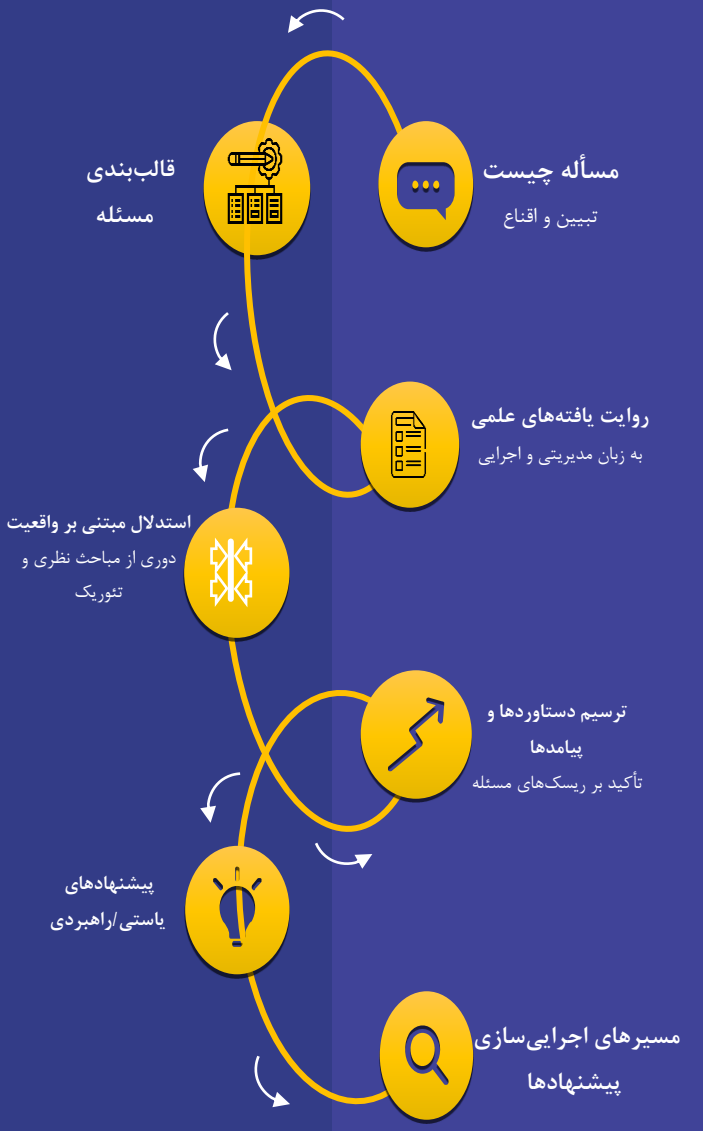

مسئله چیست؟

سطح تعاملات، فعالیت‌ها و کنش‌های علمی دانشجویان در دانشگاه و اجتماعات علمی ارتباط مستقیمی با کیفیت آموزش عالی دارد. *سنجش مشارکت فعال تحصیلی دانشجویان (مشغولیت دانشجویی)* به عنوان رویکردی نوین در ارزیابی کیفیت آموزش عالی شناخته می‌شود و زیست دانشجویی را در ابعاد مختلفی بررسی و تحلیل می‌نماید. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که کشورهای دنیا برای درک عمیق این موضوع با انجام پیمایش‌های متعدد درصدد پاسخ به این دو سوال برآمده‌اند: ۱- دانشجویان در دانشگاه‌ها و محیط های یادگیری چه می‌کنند؟ ۲- موسسات آموزش عالی برای ارتقا دانشجویان چه می‌کنند؟ لذا توجه به مشارکت فعال تحصیلی دانشجویان از دو منظر حائز اهمیت است: الف) در سطح حمایتی مؤسسات آموزش عالی ، ب) در سطح توسعه فردی دانشجویان.

روایت یافته‌ها

یافته‌ها حاکی از آن است که سطح مشارکت فعال تحصیلی دانشجویان فنی و مهندسی در دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مطلوب نیست. شاخص‌ها نشان می‌دهند تعامل دانشجویان با استادان دارای ضعف جدی است و دانشجویان تجربه خیلی رضایت بخشی از آموزش‌های دانشگاهی ندارند و سطح یادگیری آنها خیلی مطلوب نیست. اگرچه دانشجویان به واسطه مشارکت در برنامه های دانشگاهی دایره تعاملات و ارتباطات خود را با دانشجویان دیگر تا حدودی گسترش داده‌اند اما دانشگاه را یک محیط حمایتگر دانشجو نمی‌دانند و انتظار دارند دانشگاه علاوه بر مسائل صرفا آموزشی به زندگی دانشجویان نیز توجه داشته باشد. همچنین دانشجویان بر این باورند که دانشگاه دانش و مهارتهای آنها را برای ورود به بازار کار به صورت مطلوبی ارتقا نداده است.

چالش‌ها، الزمات و پیش‌بایست‌ها

تغییر نگاه دانشگاه به دانشجو از شاگرد و یا مشتری به دانشجو به عنوان شریک می‌تواند نقش مهمی را در توسعه مشغولیت دانشجویی در میان دانشجویان ایفا نماید. این رویکرد راهبردی می‌تواند تعامل و انگیزه دانشجویان را در محیط های دانشگاهی پر رنگ کند و به پیامدهای موثری منجر شود.

پیشنهادها برای برنامه‌ریزان و سیاستگذاران

پیشنهاد ۱

سنجش مستمر مشارکت فعال تحصیلی دانشجویان و ارائه بازخورد نتایج آن به نظام آموزش عالی و دانشگاه‌ها می‌تواند در کنار دیگر رویکردها نقش مهمی در رصد و ارتقای کیفیت آموزش عالی و دانشگاه‌ها داشته باشد. بنابراین حسب ضرورت و نیاز به توسعه کیفی دانشگاه‌ها پیشنهاد می‌شود شبکه سنجش مشغولیت دانشجویان ایران با محوریت موسسه تشکیل شود.

پیشنهاد ۲

دانشگاه‌ها با درک تغییر و تحولات بازار کار و رصد مداوم تحولات پیرامونی و آتی، دانشجویان را برای ورود به بازار کار آماده و آنها را با مهارتهای لازم اشتغال پذیری آشنا نمایند.

پیشنهاد ۳

ارتقای سطح تعاملات و ارتباطات، استادان، دانشجویان، یاوران علمی و جامعه با هم.

پیشنهاد ۴

پیامدهای یادگیری باید بیش از پیش مورد توجه دانشگاهیان قرار گیرد، به طوری که بتواند در طول تحصیل آنها را ایجاد و ارتقا بخشد. دانشگاه باید بتواند مهارتهای گفتاری، نوشتاری، تفکر انتقادی و تحلیلی و دانش و مهارتهای مرتبط با انجام کار و زندگی را ارتقا بخشند و کمک کند تا دانشجویان شهروندی فعال و آگاه باشند.

مسیرهای اجرایی‌سازی پیشنهادها

مسیر نخست

شبکه پیمایش مشغولیت دانشجویان ایران ISSEN (Iranian Survey of Student Engagement Network) در گام اول با مشارکت ۱۳ دانشگاه برتر کشور راه‌اندازی و هرساله وضعیت مشغولیت دانشجویان توسط این شبکه رصد و نتایج آن در جهت بهبود کیفیت آموزش عالی و دانشگاهها استفاده شود.

مسیر دوم

پیشنهاد می شود. در دوره تحصیل انجام کار دانشجویی به عنوان یکی از راهبردهای مناسب برای ارتقای شایستگی های مورد نیاز دانشجویان برای آمادگی آنها برای ورود به بازارکار استفاده شود. کارورزی در محیط های کاری و مشارکت با استادان در انجام پروژه‌ها از دیگر موارد مهم در جهت توانمندسازی دانشجویان برای کسب تجربه های واقعی و ورود به بازار کار می باشد.

مسیر سوم

دانشگاه برای توسعه تعاملات و ارتباطات سازنده و موثر، ضمن مشارکت همه ذی‌نفعان در تصمیم‌گیری‌ها، باید به فضا و مکان های بینابینی بیش از پیش توجه کند و آن را گسترش دهد. فضای بین دانشجویان باهم، فضای بین اساتید با هم، فضای بین دانشجو و استاد، بین دانشگاه و جامعه، بین ....

مسیر چهارم

برگزاری کارگاه‌های دانش‌افزایی برای مدیران، اعضای هیات علمی و دانشجویان و آشنایی آنها با موضوع پیامدهای یادگیری و اینکه دانشگاه چه دانش و مهارتها و برنامه های توسعه شخصی را باید در دانشجویان ارتقا دهد.